

701

ΛΟΓΟΣ
ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ
Κ. ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΥΠΑΛΔΟΥ

Κατά τὴν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Πάντων πένθιμον τελετὴν

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ.

Ἐκδίδεται συνδρομῇ διαφόρων Ζακυνθίων, πρὸς
οὓς χαρίζομενος ὁ συγγραφεὺς ἐχορήγησε
τὴν ἐπὶ τούτου ἄδειαν.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

Διευθυνόμενον ὑπὸ Νέστορος Ι. Ταρυσσοπούλου.

1857.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ

Κ. ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΥΠΑΛΔΟΥ

Κατὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Πάντων πένθιμον τελετὴν

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΤΥΝΟΝ

**ΤΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ.**

Ἐκδίδεται συνδρομῇ διαφόρων Ζακυνθίων, πρὸς
οὓς χαρίζομενος ὁ συγγραφεὺς ἐχορήγησε
τὴν ἐπὶ τούτου ἄδειαν.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

Διευθυνόμενον ὑπὸ Νέστορος Ι. Ταρυσσοπούλου:

1857.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΗΤΟΝ μία γαληνή ημέρα της ανοίξεως· ἡ φύσις ἦτον ὅλη χαρὰ καὶ ἁρμονία εἰς τούτην τὴν γῆν, μία ἀπὸ ταῖς ωραιότεραις ἀπ' ὅσας περικυκλῶναι ἡ θάλασσα, καὶ ὁ οὐρανὸς καμαρώνει. Ἄλλ' ἡ λύπη ἐφανότου εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα· πλῆθος ἄνθρωποι μαζόνονται εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ὑψίστου· ἓνα νεκρικὸν μνημεῖον εἰς τὴν μέσσην, καὶ ἀρχίζει ἡ νεκρική ἀκολουθία, καὶ ἀφοῦ ἐπαψαν ἡ δέησες καὶ οἱ ψαλμοὶ, ἓνας νέος τὰ ἐμπνευσμένα βλέμματα τοῦ ὁποῦ ἀκτινοβολοῦσαν μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μὲ μελωδική φωνὴ διεγείρει τοὺς ἐπαίνους τοῦ ἀποθαμμένου, καὶ ἡ φωνὴ του εἰσχωρεῖ βαθειὰ εἰς ὅλαις ταῖς καρδίαις—ταῖς συγκινεῖ, ταῖς ἐνθουσιάζει, ταῖς ἐμπνέει αἰσθήματα ὑψηλὰ καὶ γενναῖα.—Ὁ ἐνδοξὸς ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐκλεγε ἡ Ζακυνθος, ἦτον ὁ Φώσκολος. Ἀλλὰ ποῖος ἦτον ὁ νέος, οἱ λόγοι τοῦ ὁποῦ εἶχαν ταραξοῖ τόσαις ψυχαῖς; ποῖος ἦτον τοῦτος ὁ ἐκλεκτὸς νέος ὁ ὁποῖος στολίζοντας μὲ οὐράνιον φῶς τὸν τάφον τοῦ ἐνδόξου συμπολίτη του, παρηγοροῦσε τὴν ωραίαν του πατρίδα, ἡ ὁποία ἐβλεπε ὅτι ἄλλο ἐνδοξότερον τέκνον ἀνάστανε εἰς τοὺς κόλπους της; Τέκνον μὲ νοῦν Ἑλληνικόν, καὶ καρδίαν Ἑλληνικήν· Ποῖος ἦτον ὁ νέος τοῦτος; ἡ ἐλπίδες τῆς πατρίδος ἀληθεύθησαν; Τὴν αὐγὴν τοῦ προαπερασμένου Σαββάτου εἰς τὴν ἀδελφὴν Κέρκυραν, μία θλιθερὴ εἰδήσις, ἓνα τρομερὸ μῆνυμα θανάτου γυρίζει ἀπὸ στόμα σὲ στόμα.—Καθένας ῥωτᾷ, ξαναρωτᾷ, ἐπειδὴ κανένας δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ τὴν μεγάλην δυστυχίαν· ἐπειδὴ ὅλοι ἐλπίζουν νὰ μάθουν ὅτι ἡ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

τρομερή εἶδησις δὲν εἶναι ἀληθινή.— Ἀλλὰ παύει κάθε δι-
σταγμός. Ὁ Διονύσιος Σολομός δὲν εἶναι πλέον— Τότε θλίψι
βαθεῖα καὶ ἀνίκητη ἀπλόνεται εἰς ὅλαις ταῖς καρδίαις. Ὅλοι
παρατοῦν ταῖς ἐργασίαις τους, μαζόνονται ὁλόγυρα εἰς τὴν
κατοικίαν τοῦ μεγάλου ποιητῆ· καθένας θέλει νὰ τὸν ἰδῇ
διὰ τὴν ὕστερη φορά, νὰ φιλήσῃ ἐκεῖνο τὸ μέτωπο εἰς τὸ
ὁποῖο ἦτον κρυμμένη μία τόσον λαμπρὴ ἀκτῖνα Θεοῦ, νὰ
σφίξῃ ἐκεῖνο τὸ χέρι ὁποῦ ἔγραψε τὸ ἄσμα ἁσμάτων τῆς
Ἑλευθερίας, καὶ τόσα ἄλλα ἀθάνατα ποιήματα.— Ἡ μεγάλη
του ψυχὴ εἶχεν ἀφήσει ὀρφανεμένο τὸ σῶμα, κ' ἓνα γλυκὸ
χαμόγελο τοῦ ἐστόλιζε ἀκόμη τὰ χεῖλη.— Ὁ θάνατος ὁποῦ
ποτὲ δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ σβύσῃ τὸ ἐνδοξό του ὄνομα, δὲν
ἐτολμοῦσε ἀκόμη νὰ ἀπλώσῃ τὴν ἀγνή του σημαῖα ἐπάνω
εἰς τὸ ἄψυχο πρόσωπό του. Κάθε τάξις πολιτῶν, ἐντόπιοι
καὶ ξένοι, συρροὴ λαοῦ τὸν ἀκολουθοῦν εἰς τὴν ὕστερήν του
κατοικίαν καὶ χύνουν ἐπάνω εἰς τὸ μνήμα του θλιβερά δά-
κρυα καρδίας, ὁποῦ μόνα τρέφουν τὰ ἀθάνατα ἄνθη ἀπὸ
τὰ ὁποῖα πλέκεται τὸ στεφάνι τῆς δόξας, ἐπάνω εἰς τὰ μνη-
μεῖα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Ἡ ἐλπίδες τῆς πατρίδος δὲν
ἐματαιόθησαν. Ὁ ἐνδοξος ἄνδρας τὸν θάνατον τοῦ ὁποῖου ἐ-
θρήνησε ἡ Κέρκυρα, θρηνεῖ κάθε Ἑλληνικὴ γῆ, θρηνοῦμε σή-
μερον μέσα εἰς τοῦτον τὸν Ναὸν τοῦ Ὑψίστου, εἶναι ἐκεῖνος
ὁ ἴδιος, ὁποῦ μέσα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ὑψίστου, ὅταν τὰ
ρόδα τῆς νεότητος τοῦ ἀνθίζαν εἰς τὸ πρόσωπο, ἐγκωμιάζε
τὸν Φώσκολον.

Δὲν ἔλαβα τὸν λόγον, οὔτε διὰ νὰ ἐπαινέσω τὸν ποιη-
τὴν, οὔτε διὰ νὰ ἀποδείξω τί τοῦ χρεωστῇ τὸ ἔθνος, καὶ
πόσον εἶναι δικαία ἡ λύπη μας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς
τὴν Εὐρώπην ὅλην ἀντηχοῦν οἱ ἐπαινοὶ του, καὶ κάθε Ἑλ-
ληνικὴ ψυχὴ αἰσθάνεται τί ἔχασε. Οἱ ὀλίγοι λόγοι τοὺς

ὁποῖους προσφέρω μὲ καταταραγμένην καρδίαν, εἶναι ξεχειλί-
σμα τῆς ψυχῆς— αἰσθάνομαι ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην
μου, ἐπειδὴ ἔχω νὰ θρηνήσω ὄχι μόνον τὸν ἑξοχον ἄνδρα,
τὸν μεγάλον ποιητὴν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐγκάρδιον φίλον,
τὸν ὁδηγόν, τὸν διδάσκαλον. Σᾶς παρακαλῶ, μὴν κάμετε
λοιπὸν προσοχὴν ἔς τοὺς ἀστολίστους λόγους μου.— Ὁμιλῶ
καθὼς μ' ἐμπνέει ἡ καρδία καὶ ἡ λύπη, καὶ ἐκφράζω τὴν
λύπην μου εἰς ἐκείνην τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ὁ ἀθάνατος
ποιητὴς μας ἐδόξασε, ὑψόνοντάς τη εἰς τὰ μεγαλῆτερα καὶ
πλέον ἀπόκρυφα μυστήρια τῆς τέχνης.

Πόσαις φοραῖς ἐθαύμασα τὴν ἀνίκητην δύναμιν τούτης τῆς
ἀπλῆς γλώσσας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅταν ἀπὸ τὰ οὐρα-
νοεμπνευμένα χεῖλη τοῦ ποιητῆ μας ἄκουα τοὺς ἀθάνατους
στίχους του.— Εἰς τὴν γλῶσσα φανερόνεται ἡ ἐσωτερικὴ ὕ-
παρξις κάθε ἔθνους, ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς του καὶ ἀπορῶ πῶς
ἡ Εὐρώπη, ἂν καὶ πρὶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἐ-
γνώριζε τὴν γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἀπόγονοι τοῦ Ὀ-
μήρου ἐτραγουδοῦσαν τοὺς πόνους τους, ταῖς ἐλπίδες τους, ἡμ-
πόρεσαν νὰ πιστεύσουν ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐκατέβη
εἰς τὸ μνήμα, καὶ τὸ ἐσκέπασε ἡ πλάκα ὁποῦ σκεπάζει τὰ
κόκκαλα τῶν ἐνδόξων προπατόρων μας. Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα
δὲν ἀπέθανε καταδιωγμένο ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα, καὶ μὴν
ἐλπίζοντας πλέον εἰς τὴν βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν
βασιλέων τῆς γῆς, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκείνην τοῦ Βασιλέως
τῶν Οὐρανῶν, ἐπέταξε ψηλὰ, εἰς ταῖς κορφαῖς τοῦ Κισ-
σάβου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, ὅπου σιμότερα εὕρισκότουν εἰς τὸν
Οὐρανόν. Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν ἀπέθανε, ὄχι. Μὰ τὸν
Μπότζαρν, μὰ τὸν Καραϊσκάκη, μὰ τὸν Μιαούλη, μὰ τὸν
Κολοκοτρώνη, μὰ τὸν Διονύσιον Σολομόν, πρέπει νὰ τὸ ὁ-
μολογήσῃ, καὶ τὸ ὠμολόγησε ὁ κόσμος ὅλος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ὅποιος ἤθελε ἰδῆ τὸν ποιητὴν μας ἐπάνω εἰς ταῖς ἀνθρωστολισμέναις ἀκροθαλασσιαῖς τῆς Κερκύρας, νὰ ἐκφωνῇ τοὺς στίχους, ὅπου τοῦ ἔμπνεε μία μυστική ἐσωτερικὴ δύναμις, πότε ρίχνοντας τὰ βλέμματα εἰς τὸν καθρέφτη τοῦ πελάγου, ὅπου ἀπλονότουν ἐμπρὸς του, πότε ὑψόνοντάς τα εἰς τὸν καθαρὸν οὐρανὸν, ὅπου τὸν ἐσκέπαζε, ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι κάποια ἀπὸ ταῖς μεγάλαις ψυχαῖς τοῦ Ὁμήρου, ἢ τοῦ Τυρταίου, τοῦ Σοφοκλῆ ἢ τοῦ Αἰσχύλου, κάμμία ἀπὸ ἐτούτες ταῖς μεγάλαις ψυχαῖς ὅπου ἀποθανατίζουν τὰ ἐθνικὰ ἀνδραγαθήματα καὶ ἔκαμναν φλόγα ἀκοίμητη τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος, κατέβη πάλιν εἰς τὴν γῆν διὰ ν' ἀνάψῃ ἐκεῖνα τὰ ἴδια αἰσθηματα, καὶ διὰ νὰ κάμῃ τοὺς νέους Ἑλλήνας ν' ἀποδείξουν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἡ βαρβαρότητα ὑποδούλωσε τὰ σώματα, ὄχι τὰ πνεύματα. Ποῖος ἄκουσε τὸν ποιητὴν μας νὰ τραγουδᾷ στίχους, ἢ τοῦ Ὑμνου εἰς τὴν Ἐλευθερίαν, ἢ ἐκείνου διὰ τὸν θάνατον τοῦ Μπαίρων, ἢ τοῦ Λάμπρου, ἢ τοῦ θερίου τῆς θαλάσσης, ἢ τῆς Σαφφούς, καὶ δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου του, τὸ γλυκότατο χαμόγελο ὅπου τοῦ πρόβαινε εἰς τὰ χεῖλη; ἐκεῖνο τὸ γλυκὸ χαμόγελο, ποῦ καθὼς μαρτυροῦν ὅλοι ἐκεῖνοι ὅπου τὸν εἶδαν, ἔμεινε ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη του, καὶ ἀφοῦ τὸ πνεῦμα εἶχε παρατήσῃ τὸ σῶμα διὰ νὰ πετακτῇ ὁ τοὺς Οὐρανοὺς.

Ἡ θλιθερὴ εἰκόνα τόσον μοῦ ἐτάραξε τὴν φαντασίαν, τόσον μοῦ ἐσυγχίνησε τὴν ψυχὴν, ὥστε τὴν βλέπω πάντοτε ἀκίνητην ἐμπρὸς μου, τὸν βλέπω γυρμένον εἰς τὸ κραββάτι τοῦ θανάτου μὲ τὰ μάτια γυρισμένα κατὰ τὸν οὐρανὸν, μὲ τὸ χαμόγελο εἰς τὸ στόμα. ὦ! κλείσετε, κλείσετε ἐκεῖνο τὸ στόμα! καὶ διατὶ νὰ μείνῃ ἀνοιχτό; μάταια ὁλόγυρά του πετοῦν ἡ γλυκαῖς αὔραις τῆς ζωῆς ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ στόμα δὲν

θέλει εὔγει πλέον μὴ ἁρμονία, μία λέξις, ἓνας ἤχος.—κλείσετε ἐκεῖνα τὰ μάτια! εἶναι γυρισμένα κατὰ τὸν οὐρανὸν, ἀλλὰ πλέον δὲν βλέπουν ταῖς μυστικαῖς λαμπράδες, ὅπου ἀνάδιδε εἰς τὰ ἀθάνατα ποιήματά του. ὦ σκεπάσετε, σκεπάσετε ἐκεῖνο τὸ λείψανο! Ἡ αἰσθητὴ εἰκόνα τοῦ ἀφανισμοῦ, εἶναι παράπολυ τρομερὴ! καλύψετε ἐκεῖνο τὸ πρόσωπο πρὶν τὸ μαῦρο χεῖρ τοῦ θανάτου σβύσει κάθε ἔχνος ζωῆς.—Ἀφήσετε νὰ στοχασθοῦμε, ὅτι ὁ ποιητὴς τῆς νέας Ἑλλάδος ἐνῶ ἀνέβαινε μὲ τὸν νοῦν εἰς τὸν Οὐρανὸν, ζητῶντας εἰς τὴν θρύσιν κάθε τελειότητος τοὺς τύπους τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ὡραίου, ἔμεινε ἐκεῖ, κ' αἰφνῆδια ἐχάθη ἀπὸ τὴν ὄψιν τῆς γῆς.

Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἔμφυχη εἰκόνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ ἡ θεία εἰκόνα τοῦ Πλάστη κατ' ἐξοχὴν φανερόνεται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, εἰς τοὺς μεγάλους ποιητάς.—Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ μεγάλου ποιητῆ ὠριμένουν καὶ τελειοποιοῦνται ὅλαις ἐκεῖναις ἡ πνευματικαῖς δυνάμεις, ὅλα ἐκεῖνα τὰ αἰσθηματα, ὅπου εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, δὲν εἶναι παρὰ σπόρος κρυμμένος εἰς πῆλινον τύλιγμα. Ὁ μέγας ποιητὴς μὲ τοὺς φλογεροὺς λόγους, ὅπου μία ἀδάμαστη ἐσωτερικὴ δύναμις, θεόθεν ἐμπνευμένη τοῦ βάνει εἰς τὰ χεῖλη, εἰσχωρεῖ μέσα εἰς ὅλαις ταῖς ψυχαῖς, ταῖς συγκινεῖ, ταῖς ἀνάβει, ταῖς καθαρίζει· ταῖς κάμνει νὰ γνωρίσουν τὰ ἀπόκρυφα εἰς τὰ βάθη τοὺς κρυμμένα· ζωογονεῖ τοὺς ἄκαρπους σπόρους, ἔξυπνᾷ νέαις κλίσεις, νέαις ἀρεταῖς, νέαις ἐπιθυμίαις· εὐγενίζει καὶ ὑψώνει τὰ πνεύματα μὲ τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης· πυρώνει καὶ κάμνει στενότερους τοὺς δεσμοὺς ὅπου ἐνώνουν τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν, δείχνοντας τὴν Θεότητα παντοῦ, καὶ πολλαπλασιάζοντας τὴν φύσιν εἰς τὴν φύσιν. Τούτῃ εἶναι ἡ ἀποστολὴ ἐκείνου τοῦ θαυμαστοῦ ὄντος, ὅπου οἱ προπάτορές μας μὲ τόσῃν ἀλήθειαν ὠνόμασαν ποιητὴν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

«Μὴ νομίσητε ὅτι ἤλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἤλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.»—εἶπεν ὁ Σωτῆρας τῆς Οἰκουμένης· καὶ τούτῃ ἡ θεϊκὴ ἀλήθεια, ἀληθεύει εἰς ὅλον τὸν ἡθικὸν κόσμον. Ὅποιος στοχάζεται νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἔθνος του κόβοντας τὴν κλοστὴ τῶν παραδόσεων, συντρίβοντας τὸ ἀπερασμένο, δὲν ἡξέυρει οὔτε πόθεν ἔρχεται, οὔτε ποῦ θέλει νὰ ὑπάγῃ. Ἡ ζωὴ τῶν ἐθνῶν, καθὼς ἐκείνη τῶν αἰώνων, δὲν συνίσταται ἀπὸ μίαν ἢ ἄλλην ἐποχὴν τῆς ὑπάρξεώς τους· ὅλαις μαζὺ συνθέτουν μίαν ἀκέραιαν ὑπαρξίν, ὅπου κράζεται ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους· κάθε γενεὰ ἀφίνει εἰς ἐκείνην ὅπου τὴν διαδέχεται βαθύταταις ἀλήθειαις, ταῖς ὁποῖαις συχνὰ οἱ σύγχρονοι δὲν ἐννοοῦν, ἀλλὰ μόνον οἱ μεταγενέστεροι, ποῦ φωτίζονται ἀπὸ αὐταῖς. Ἡ ἐποχὴ τῆς δόξας ἀφίνει μεγάλα καὶ βαθεῖα μαθήματα, ἀλλὰ συχνὰ μεγαλήτερα καὶ βαθύτερα ἐκείνη τῆς δυστυχίας.—Ὅταν ἡ Θεία Πρόνοια θέλῃ νὰ εὐεργετήσῃ ἓνα ἔθνος, δίδοντάς του ἓναν μέγαν ποιητὴν, τοῦτος βάνεται μεταξὺ ἀπερασμένου καὶ μέλλοντος, ρίχνει ὀπίσω του ἓνα βλέμμα, χωρὶς νὰ τοῦ ξεφύγῃ τίποτε ἀπ' ὅτι ἐστάθῃ, ἀπὸ ὅτι εἶναι· ἀδράζει τὸ μυστήριον τοῦ ἀπερασμένου, τὸ κάμνει πνεῦμα, ιδέαν καὶ κινάει ἐμπρὸς, πέρνοντας κατόπιν του τὸ ἔθνος ὅλον, καθὼς ὁ Ὅρφεὺς μὲ τὴν μυστικὴν του λύρα ἔσερνε κατόπι θηρία, καὶ λιθάρια, καὶ δένδρα.

Ἡ πρώτη παῖσις εἶναι γέννημα, ὅχι ἐνὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ τοῦ ἔθνους— ἄνθος τοῦ αἰσθημάτων του, μουσικὴ τῆς ψυχῆς του, φανερώνει τὰ συμβάντα του, ταῖς χαραῖς του, τοὺς πόνους του, ταῖς ἐλπίδες του ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ὑπαρξίν—ἡ ἀπουκιά του εἰς ταῖς ἐτιαῖς τοῦ ποταμοῦ Βαβυλῶνος, θρηνεῖ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς βωμούς· ἡ ψάλλει

ταῖς νίκαις τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Θερμοπυλῶν· ἡ ἐπάνω εἰς ταῖς κορυφαῖς τοῦ Ὀλύμπου, ταῖς ἀνδραγαθίαις καὶ τὰ ξεφυχίσματα τῶν παλληκαριῶν, ταῖς ἀνάμνησες τοῦ περασμένου μεγαλείου, ταῖς ἐλπίδες εἰς Ἐκείνον ὅπου τιμωρεῖ τὰ ἔθνη καὶ τ' ἀναζει. Ἡ ἐθνικὴ ποίησις βαστᾷ πάντοτε ζωντανὴ μέσα εἰς ταῖς καρδίαις τὴν ἀγάπην τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος.—Ὁ μέγας ποιητὴς, δὲν ἀρνείται οὔτε τὴν γλῶσσα, οὔτε τὰ αἰσθήματα, οὔτε ταῖς παραδόσεις τῶν δημοτικῶν ποιήσεων καὶ γλῶσσα καὶ αἰσθήματα καὶ παραδόσεις καὶ ἀρμονίας ἀφ' οὗ καθαρίσθησαν περνώντας ἀνάμεσα εἰς τοὺς αἰῶνες, σταλάζουν πολῦτιμα μαργαριτάρια, μέσα εἰς τὸ χρυσὸ ποτηρί τῆς τέχνης.—Ὅτως ἐγεννήθη τὸ μεγαλήτερον ποίημα τῆς οἰκουμένης ἡ Ἰλιάδα.—Ὅτως ἔκαμαν ὁ Δάντης, ὁ Σέξπερ, ὁ Κάλδερον· οὕτως ἔκαμε καὶ ὁ ποιητὴς τῆς νέας Ἑλλάδος, τοῦ ὁποῖου θρηνοῦμε τὸν θάνατον.

Δὲν ἦρε ζωντανὴ τὴν γλῶσσα τοῦ Ὀμήρου ἢ τοῦ Σοφοκλῆ, ἀλλὰ τὴν χαριτομένη θυγατέρα αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐνῶ ζωογονῆται ἀπὸ τὴν ψυχὴν καὶ ἀπὸ τὰ κάλλη τῆς ἀθάνατης μητρὸς, ὑπέκυψε εἰς ἐκείναις ταῖς ἐξωτερικαῖς μεταβολαῖς, ὅπου ἔπρεπε ἀφευκτὰ νὰ προξενήσουν οἱ καιροί, τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συμβάντα τοῦ κόσμου, ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος.—Δὲν ἦρε μία μορφομένη φιλολογία, ἀλλὰ ἦρε μίαν δημοτικὴν ποίησιν, τὴν μεγαλήτερον τῆς οἰκουμένης, καὶ ὅλα τὰ ἔθνη τ' ὁμολογοῦν—μίαν ἀγνὴν καὶ ὑψηλὴν ποίησιν μὲ τὴν ὁποῖαν τόσαις γενεαῖς ἐκφράζουν ἀπὸ αἰῶνες τὰ κρυφὰ τῆς ψυχῆς τους· ἀντίλαλος αἰσθημάτων, ὅπου ὅταν μυστικὸς καὶ μελαγχολικὸς ἦχος, μακρόθεν ἀντηχάει μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀληθινοῦ ποιητῆ, καὶ ἀντήχησεν εἰς ἐκείνην τοῦ ἐδικοῦ μας.—Ὁ ποιητὴς μας ἄκουσε τὸν κρυφὸν στεναγμὸν τοῦ πόνου καὶ τῆς ἐλπίδος ἐνὸς μεγάλου ἔθνους, ὅπου ἔπεσε

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ἀλλὰ δὲν ἐχάθη. Μέσα εἰς τὰ ἀπλά του τραγούδια ἄκουσε κρυμμένον τὸν ὕμνον τῆς ἀνάστασις, καὶ γενόμενος παραστάτης τῆς ἐθνικῆς ιδέας, τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος, ψάλλει τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πίστιν. Μὲ τὴν ἐμπνευμένην καρδίαν του, ἀγκαλιάζει ὅ,τι ἱερὸν ὑπάρχει διὰ τὴν ἀνθρωπότητα· φουκτόνει τὴν ῥομφαία πυρομένη εἰς τὴν φλόγα τ' οὐρανοῦ, καὶ ἀρχίζει ἡ μάχη μεταξὺ τοῦ πολεμάρχου ἀγγέλου καὶ τῶν πνευμάτων τῆς ἀβύσσου.

— Ὁ ποιητὴς μας δὲν ἔτρεξε νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸ σῶμα, εἰς τὴν φοβερὴν πάλιν τῆς ἀνεξαρτησίας, ἓνα βόλι ἤμποροῦσε νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν γῆν ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα, ὅπου ἀναβε εἰς δλαις ταῖς Ἑλληνικαῖς ψυχαῖς τὴν λακτάρια τοῦ πολέμου.

— Πόσαις φοραῖς οἱ στρατιῶταις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας, τραγουδόντες τὸν ἀθάνατον ὕμνον, ἐρρίκντηκαν εἰς τὴν μάχην, καὶ ἐνίκησαν.—Τὸ πνεῦμα, ναί, τὸ πνεῦμα ὅταν πυρόνεται εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὅσα καὶ ἂν ᾖ τὰ ἐμπόδια, εἰς τὸ τέλος τὰ ἀφανίζει ὅλα καὶ νικᾷ. Ὁ ποιητὴς μας λοιπὸν ἔκαμε ὅτι ἔκαμαν ὅλοι οἱ ἀληθινὰ μεγάλοι· μόλις ἐπρόβαλε εἰς τὴν μέσῃν τοῦ ἔθνους ἐρρίξε ἓνα βλέμμα ὁλόγυρα του· προσήλωσε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸ περασμένο, ἐγονάτισε ἐπάνω εἰς τοὺς τάφους τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλῆ, τοῦ Σωκράτη, τοῦ Ἀριστείδου, τοῦ Θεμιστοκλῆ ζητῶντας ἐμπνευσιν καὶ ἀδάμαστην τόλμην, ἐπειδὴ μέσα εἰς ἐκείνους τοὺς τάφους δὲν εἶναι ὅχι κλεισμένη στάκτη, ἀλλὰ φλόγα ἀχοίμητη, παντοτεινή.—Τὸ λιθάρι ποῦ τοὺς σκεπάζει δὲν εἶναι χρυσο ποτέ.—Ἡ στάκτη καὶ ὁ πάγος τοῦ θανάτου, εἶναι μέσα εἰς τὸ στήθος τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ψυχὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀναφε ποτέ κανένα αἰσθημα ὑψηλὸν καὶ γενναῖον· ἡ καρδία μολυμμένη ἀπὸ τὴν δειλίαν, ἀπὸ τὸν φθόνον, καὶ ἀπὸ ἄλλα ποταπὰ πάθη, μένει πεθαμμένη καὶ

σάπια μέσα εἰς ἓναν τάφον, καὶ ἄς ᾖ ἀπὸ κρέας, καὶ ἄς κυκλοφορῇ ἀκόμη εἰς αὐτὸ τὸ αἷμα.

Ἀλλὰ τὸ σέβας ὅπου χρεωστεῖται εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας, οἱ ὅποιοι ἐδόξασαν τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα, καὶ τὴν ἀνθρωπότητα δὲν ἔκαμε τὸν ποιητὴν μας νὰ λησμονήσῃ τὴν Χριστιανικὴν Ἑλλάδα, βαπτισμένη εἰς τὴν δυστυχίαν, ὅπου τὴν κατασταίνει ἂν ὅχι μεγαλύτερη, ἱερότερη ἀπὸ τὴν παλαιά.

Ὁ ποιητὴς μας αἰσθάνεται ὅτι ἡ φιλολογία διὰ νὰ ᾖ ἐθνική, πρέπει νὰ ᾖ δημοτική· καὶ διὰ νὰ γένῃ τοιαύτη, πρέπει νὰ παύσῃ ἐκείνη ἡ ὑπερήφανη, καὶ ἀνόητη πρόληψις, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας καταφρονῆται ὁ λαὸς, ἐκεῖνος ὁ λαὸς μέσα εἰς τὴν ὀλοζώντανη καὶ γερὴ ψυχὴ τοῦ ὁποίου, εὐρίσκονται σωριασμένοι ἀναρίθμητοι πνευματικοὶ θησαυροί, οἱ ὅποιοι συχνὰ λείπουν εἰς ταῖς ἀνώτεραις τάξεις, καὶ ἄς μαρτυρήσῃ ἡ ἱστορία ποῦθεν εὐγῆκαν ἐκεῖνοι ὅπου ἔσωσαν καὶ ἐδόξασαν τὰ ἔθνη· ὁ ποιητὴς μας δὲν καταφρόνησε οὔτε τὸν λαόν, οὔτε τὴν γλῶσσαν του, οὔτε τὰ αἰσθήματά του· ἤξευρε ὅτι ἡ γλῶσσαις δὲν εἶναι γέννημα τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου· ὅτι μεγάλη καὶ θαυμαστὴ εἶναι κάθε γλῶσσα ὅπου ἐκφράζει ὑψηλαῖς ιδέαις, καὶ παραδέχεται τὴν ὡραίαν καὶ ἀρμονικὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ, τὴν ὁποίαν (καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου νοῦς) ἐμφύχωσε καὶ ὕψωσε μὲ τὰ ἀθάνατα ποιήματά του.—Κατὰ βάθος ἐνόησε τὴν Ἑλληνικὴν ζωὴν, καὶ εἶδε τὸ μέλλον ὅπου τὴν προσμένει, καὶ μὲ τὸν δυνατόν του νοῦν, μὲ τὴν μεγάλην του ψυχὴν, ἀγκαλίωσε ὅλο τὸ ἔθνος, καὶ ἔγινε ὁ πρῶτος καὶ μέγας θεμελιωτὴς τῆς νέας μας φιλολογίας. Ὅσοι ἀνέγνωσαν τὰ ποιήματά του (καὶ ποῖος δὲν τὰ ἀνέγνωσε;) γνωρίζουν ὅτι ὅλα ἐμπνέουν ὑψηλὰ αἰσθήματα. Ἐτραγούδησε τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα,

τῆς ὁποίας ἐδόξατε τὰ ἀθάνατα ἀνδραγαθήματα, καὶ ὁ ὕμνος τοῦ ἀντήχησε παντοῦ. Ἐκαμε τὴν Εὐρώπην ὅλην νὰ προσηλώσῃ τὸ βλέμμα εἰς τὴν τρομερὴν πάλην, δείχνοντάς της τὴν ἐλευθερίαν ποῦ πετιέται ἀνδρειωμένη σὰν πρῶτα, ἀπὸ τὰ ἱερὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ῥίχνεται εἰς τὴν μάχην. Φθάνει εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἀθλίας Τριπολιτζᾶς, κατεβαίνουν οἱ ἐχθροί, καὶ ἀνάβει ὁ πόλεμος. Τὰ σκοτάδια τῆς νυκτὸς, ἡ τρομερὴ ταραχὴ τοῦ πολέμου, ἐπαράσταιναν τὸν ἄδῃ ποῦ ἐπρόσμενε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ κόρες, γέροντες, νέοι, βρέφη, ἱσκιοὶ γυμνοὶ καὶ ἀναρίθμητοι πετιῶνται ἀπὸ τὴν γῆν, ὅσοι ἄδικα ἐσφάγησαν ἀπὸ τὴν ὀργὴν τῶν ἐχθρῶν. Αὐξάνει τρομακτικὰ ὁ χορὸς τοῦ πολέμου, τρέχει ποτάμι τὸ αἷμα, ἀλλὰ τὸ δροσερὸ ἀέρι τῆς αὐγῆς δὲν φυσᾷ πλέον εἰς τῶν ψευδόπιστων τὸ ἀστέρι, χαιρετᾷ τὸν Σταυρόν.— Ἀπὸ ἐκεῖ ἡ ἀθάνατη θεὰ πετιέται εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ματωμένη γυρίζει ταῖς αἱματωμέναις τῆς πεδιάδες. Μπένει τὴν ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ Μεσολόγγι εἰς τὸ ἱερὸ ἐκεῖνο προσκυνητᾶρι, τὴν ἡμέραν ὅπου ἀνθισαν τὰ δάση διὰ τὸν υἱὸν τῆς Παρθένας, ἔρχεται ἐμπρὸς της, ὀλόλαμπρη βαστόντας ἕναν σταυρὸν ἡ θρησκεία, καὶ κινόντας τὸ δάκτυλο, ὅπου ἀνοίγει τοὺς οὐρανοὺς, τῆς φωνάζει. «Σ' αὐτὸ τὸ χῶμα στάσου ὀλόρθη ἐλευθερία, καὶ τὴν φιλεῖ εἰς τὸ στόμα— Ἐκεῖνο τὸ φίλημα τῆς διπλασιάζει τὴν δύναμι, ἀκούει τὸ ἀθῶον αἷμα τοῦ μεγαλομάρτυρος Πατριάρχῃ, ὅπου φωνάζει ἐκδίκησιν, καὶ φουσκώνει τὰ νερὰ τοῦ Ἀχελώου, ποῦ γέγονται μνημα εἰς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ εἰς τὴν Τένεδον γεμίζει λείψανα καὶ αἷμα ἐκεῖνα τὰ κύματα ὅπου οἱ ἱερόσυλοι ἐπέταξαν τὸ ἅγιόν του σῶμα.

Τέλος στένει ἕναν Σταυρὸν εἰς τὴν μέσσην τῆς Ἑλλάδος, καὶ ῥίχνοντας ἕνα βλέμμα ὀλόγυρα εἰς τὴν Εὐρώπην, φω-

νάζει —Βασιλεῖς κυτάχτ' ἐδῶ — τοῦτο εἶναι τὸ σημεῖον ὅπου προσκυνᾶται, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς βλέπετε ματωμένους εἰς τὸν τρομερὸν ἀγῶνα—Καὶ Βασιλεῖς καὶ ἔθνη ἀκούσαν τὴν δυνατὴν φωνήν, καὶ κλίνοντες τὸ γόνυ εἰς τὸν Σταυρόν, εἰς τὸν Ναβαρίνον ἐθέσπισαν τὴν Ἑλληνικὴν ἀνεξαρτησίαν.

Ὀλιγώτερον ωραία καὶ ὑψηλὴ δὲν εἶναι ἡ ὥδῃ τοῦ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Μπαίρων τοῦ μεγάλου ποιητῆ τῆς Ἀγγλίας, ὅπου ζητώντας μίαν ἐλεύθερην γῆν, ὅπου νὰ ἡσυχάσῃ τὴν καταταραγμένην ψυχὴν του, ἐνῷ ὅλα τὰ ἐνδοξα καὶ ἐλευθερα ἔθνη ξεδίπλωναν ταῖς σημαίαις τους, καὶ σηκώνοντες ταῖς δάφναις ὅπου τοὺς ἐστόλιζαν τὴν κεφαλὴν, τὸν χαιρετούσαν, καὶ τὸν προσκαλοῦσαν μ' αὐταῖς, ἔρχεται ἀνάμεσα εἰς τὴν χλαλοὴν τοῦ πολέμου, εἰς τὴν γῆν τῆς ποιήσεως, διὰ νὰ πεταχτῇ ἀπ' αὐτὴν εἰς τὰ οὐράνια.—Καὶ ἠθέλησεν ἡ Μοῖρα ὁ μεγαλύτερος νέος ποιητῆς τῆς πατρίδος τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Πινδάρου, νὰ ψάλλῃ τὸν θάνατον τοῦ μεγαλύτερου νέου ποιητῆ τῆς πατρίδος τοῦ Σέξπιρ καὶ τοῦ Μίλτων.

Ὁ Λάμπρος, τοῦ ὁποίου ἕνα μόνον τεμάχιον δημοσιεύθη, εἶναι, νὰ εἰπῶ οὕτως ἡ δεύτερη φάσις τοῦ πνεύματος τοῦ ποιητοῦ μας. Εἰς αὐτὸ ἠθέλησε νὰ βγάλῃ τὴν ἰδανικὴν ωραιότητα, ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, ἠθέλησε νὰ ρίξῃ μίαν ἀκτῖνα θεῖα ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἱσκιους τῆς διαφθορᾶς, διὰ νὰ τὴν κάμῃ ἀκόμη λαμπρότερη. Ὅλα τὰ ἄλλα ποιήματα ὅπου ἐσύνησε, ἀφοῦ ὑψώθη εἰς τὴν ἀνωτέραν σφαῖρα τῆς τέχνης, εἶναι ἀνέκδοτα. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι γλήγορα θέλει δημοσιευθῶν, καὶ βέβαια θέλει ὑψώσουν πολλὸ περισσότερο τὸ ὄνομα τοῦ ποιητῆ μας.

Σχοπὸν δὲν εἶχα νὰ ἐξετάσω σήμερον τὰ ποιήματά του ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ὁποίων εἶπα μόνον ὀλίγους λόγους.

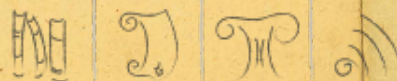
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῆς ποιήσεως τοῦ Σολομοῦ πολὺ καλλήτερα ἀπὸ κάθε ἐξέτασιν, δύναται νὰ τὸ φανερώσῃ εἰς καθέναν τὸ ἰδιόν του αἶσθημα. — Καὶ τοῦτο τὸ αἶσθημα δὲν θέλει σβυσθῇ ποτὲ, καὶ ἡ ἐρχόμεναις γενεαῖς θέλει γνωρίσουν, καὶ θέλει ἐκτιμήσουν καλλήτερα τὸν Σολομὸν, ἐπειδὴ ὁ ἐνδοξος μας ποιητὴς δὲν ἐβυθίσθη εἰς τὴν νύκτα τοῦ ἀπερασμένου, ἀλλὰ ἐστήθη εἰς τὴν θύραν τοῦ μέλλοντος, ἀσπλώνοντας τὸ κάλυμμα ὅπου τὸν σκεπάζει, καὶ ἀνοιξέ εἰς τὰ βλέμματα τῶν νέων Ἑλλήνων μία θεὰ μεγαλήτερη, πλέον ἐλεύθερη, καθαρώτερη. Τοῦτος εἶναι ὁ ἄνδρας τὸν ὅποιον ἐχάσαμεν καὶ τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον θρηνεῖ ὁλόκληρον τὸ ἔθνος.

Οὔτε διὰ ἐξουσία, οὔτε διὰ πλοῦτη, ζοῦν οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς εἰς τὴν ἐνθύμησιν τῶν ἀνθρώπων. Δάκρυα καὶ αἷμα τρέφουν τὰ στεφάνια, μὲ τὰ ὅποια οἱ δυνάσταις τῶν ἐθνῶν στολίζουν τὴν κεφαλὴν τους· ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ στεφάνια μένουν μαραμένα ἐπάνω εἰς τοὺς τάφους τους, χωρὶς οὔτε ἑνας ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους νὰ ρίξῃ ἓνα βλέμμα εἰς αὐτά. Ἀλλὰ αἰώνιον ἀνθίζει τὸ δένδρον ὅπου σκεπάζει τοὺς τάφους τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ἐπειδὴ σὰν ἱερὴν παρακαταθήκην οἱ πατέρες τὸ συσταίνουν εἰς τοὺς υἱούς· καὶ τὸ τρέφουν καὶ τὸ ζωογονοῦν τὰ δάκρυα τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ἡ δροσιαὶς τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ πάντοτε θέλει ἀνθίζει ἡ Ἐτιὰ, ποῦ σκεπάζει τὸν τάφον τοῦ ποιητῆ μας.

Νέοι Ζακύνθιοι, ἴσως ποῦ πρωτοεῖδετε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἰς τούτην τὴν ἰδίαν γῆν, ὅπου καὶ αὐτὸς ἐγεννήθη, σιμώσετε εἰς ἐκεῖνον τὸν τάφον. Στολίσετε μὲ ἄνθη καὶ δάκρυα τὸ χῶμα ποῦ κλεῖ τὰ κόκκαλα τοῦ ἐνδόξου συμπολίτη σας, καὶ δεηθῆτε εἰς τὸν Ὑψιστον, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας σας νὰ ἀξιῶσῃ κἀνέναν ἀπὸ σᾶς, νὰ γίνῃ διάδοχος τῆς δόξας του, καὶ νὰ τιμῇ τὴν πατρίδα του, καθὼς κ.

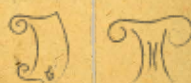
ἐκεῖνος τὴν ἐτίμησε. Δεηθῆτε, ἐπάνω εἰς ἐκεῖνον τὸν τάφον· ἀλλὰ ἂν ζητᾶτε τὸ πνεῦμά του σηκώσετε τὰ βλέμματα ψηλὰ, ἐπειδὴ, ὁ οὐρανὸς εἶναι ἡ πατρίδα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

Μεγάλη ψυχὴ! σὺ τώρα βυθίζεσε μέσα εἰς ἀφθαρτὰ κύματα φωτός, καὶ σοῦ ἀστράφτει χαρὰ τὸ πρόσωπο, γροικώντας τὴν ἀπλαστὴν ἁρμονίαν τῶν Οὐρανῶν. Ὡ ρίξε, ρίξε ψηλάθεν ἓνα βλέμμα εἰς τὴν γῆιν πατρίδα σου, ποῦ μὲ πικρὰ δάκρυα κλαίει τὸν ἀναχωρισμὸν σου. Ἐμπνευσέ μας εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ αἰσθήματα, καὶ ἐμεῖς σοῦ ὀρκιζόμεθα, ὅτι θέλει τιμῶμεν πάντοτε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν — καὶ ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῶν μεγάλων μας ἀνδρῶν, ὅπου ἀνέζησαν καὶ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος, θέλει ἀνάφτει πάντοτε περισσότερον εἰς τὰ στήθη μας τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Σοῦ τ' ὀρκιζόμεθα, ναί, μὰ τὴν αἱματωμένην Ἑλλάδα, μὰ τὸν κόσμον ποῦ σ' ἔχει.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΙ 52.43-0024

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΤΙΟΥ